

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Основи екології і охорони природи»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 205 Лісове господарство
Освітня програма «Лісове господарство»
Рік навчання 1, семестр 2
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 4,5
Мова викладання українська

доцент Зібцева О.В.

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

olga_zibtseva@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1576>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – професійна підготовка бакалаврів ЛГ, потенційних фахівців природно-заповідної справи, які зможуть працювати в екоінспекціях, державних органах охорони довкілля, на лісових територіях природно-заповідного фонду. Набуті знання зможуть використати для наукової діяльності, організації ведення екозбалансованого господарювання, лісокористування та його ефективного екоконтролю. *Завданнями* є: надання студентам теоретичних і практичних знань, вироблення у них професійної потреби щодо необхідності покращання екостану країни; усвідомлення необхідності переходу на збалансоване співвідношення земель природоохоронного призначення з іншими категоріями лісових земель; закріплення стереотипу пріоритетності збереження біотичного та ландшафтного різноманіття, уявлення організації системи екомоніторингу, підвищення рівня екологічної та природоохоронної свідомості майбутніх лісівників.

Компетентності ОП:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

загальні компетентності (ЗК): ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК): ФК1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства. ФК3. Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання. ФК4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів. ФК11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів. ФК12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

ПРН4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства. ПРН5.

Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності. ПРН7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно -довідкові матеріали, організаційно -управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності. ПРН8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог. ПРН10. Аналізувати результати досліджень лісівничотаксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази. ПРН11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки. ПРН12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог. ПРН15. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
2 семестр				
Модуль 1. Основи екології				
Тема 1. Вступ до загальної екології.	2/2	Розуміти сутність та значення природоохоронної галузі для ЛГ, мету, завдання, об'єкта і предмету, методів досліджень в екології, обсягу матеріалу для самостійної підготовки. Уявляти походження, становлення та структуру екології, розуміти рівні організації життя та екоявища.	Ознайомлення зі структурою дисципліни, обсягом навантаження, літературою, системою оцінювання знань, ходом занять, роллю колоквиуму, рефератів і презентацій, конспектування, тестовим та контролем знань, вимогами до відпрацювання пропущених занять	2
Тема 2. Аутекологія.	2/4	Розрізняти, класифікувати та характеризувати екофактори, реакції організмів, еконіші та екобіоморфи. Знати закони аутекології.	Виконання практичних робіт №2 і №3 згідно з вимогами Практикуму. Усний супровід розв'язку.	9
Тема 3. Демекологія.	2/2	Охарактеризувати структуру, динаміку та взаємодії популяцій. Розуміти сутність збереження	Виконання практичної роботи №4 гідно з вимогами Практикуму.	5

		популяцій.	Усний супровід розв'язку.	
Тема 4. Синекологія.	2/4	Охарактеризувати структуру, динаміку та класифікації біоценозів.	Виконання практичних робіт №5 і №6 згідно з вимогами Практикуму. Усний супровід розв'язку	9
Тема 5. Екосистемологія	4/2	Розуміти поняття про екосистему та екосистемологію. біогеоценоз і біогеоценологію, кругообіги в екосистемах. Знати основні закони екосистемології, екологію та географію лісів України.	Виконання практичної роботи №7 відповідно до вимог Практикуму. Усний супровід розв'язку.	6
Тема 6. Біосферологія.	4/0	Розуміти поняття про біосферу та її структуру, біосферологію. Уявляти процес виникнення та еволюцію біосфери. Знати вчення В.І.Вернадського про біосферу та ноосферу.	Виконання самостійної роботи.	2
Тема 7. Прикладна екологія.	4/1	Розуміти сутність соціоекології, агроєкології, техноєкології, ноогеніки, фітомеліорації, екодіагностики. Усвідомлювати сучасні ековиклики	Виконання першої модульної контрольної роботи письмовими та електронними засобами.	2
Модуль 2. Основи охорони природи				
Тема 8. Охорона природи – екологічна проблема людства.	2/0	Розуміти сутність охорони природи та збереження біорізноманіття. Уявляти періоди історії охорони природи.	Виконання самостійної роботи.	1
Тема 9. Книги людської тривоги	4/5	Охарактеризувати міжнародні конвенції та “червоні списки”, Червону книгу України, Зелену книгу України.	Виконання практичних робіт №8 і №9 згідно з вимогами Практикуму. Усний супровід розв'язків	12

Тема 10. Геосозологія – теоретична основа охорони природи.	2/0	Уміти розрізняти поняття про геосозологію, біосозологію, дендросозологію та созологічну фітодизайнологію. Уявляти періоди історії науки про охорону природи.	Виконання самостійної роботи.	1
Тема 11. Охорона лісових екосистем.	6/5	Знати правові, міжнародні та наукові категорії цінних лісів. Мати уявлення про екоменеджмент, режими збереження, облік лісових екосистем та гуманістику охорони лісів.	Виконання і здача практичних робіт №11 і №12 згідно з вимогами Практикуму.	12
Тема 12. Охорона абіотичного середовища.	4/0	Знати правові основи охорони земельних та водних ресурсів, атмосфери, ландшафтного різноманіття. Мати уявлення про екологічні закони охорони природи та громадське збереження довкілля.	Виконання самостійної роботи.	2
Тема 13. Основні напрями охорони природи.	4/2	Розуміти сутність екобезпеки, екоекспертизи, екоконтролю, екомоніторингу та екозбалансованого розвитку	Виконання практичної роботи №10 відповідно до вимог Практикуму.	6
Тема 14. Правові засади охорони лісів України.	3/3	В аспекті охорони лісів знати основи права: екологічного, лісового, земельного, водного, геологічного, адміністративного та кримінального.	Виконання модульного тесту. Складання усного колоквіуму.	1
Всього за 1 семестр				70
Екзамен	45/30	Оцінюється повнота відповідей на питання есе і тестове завдання. Уточнення за результатами співбесіди	Два екзаменаційні питання-есе і 10 тестових завдань різної складності.	30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу лектора за наявності задокументованих поважних причин (лікарняний, похорони, конференції, спортивні змагання тощо). Перескладені модулі без поважних причин також оцінюються на нижчу оцінку. Без усіх складених модулів до атестації не допускається.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час модульних контрольних робіт, заліків та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення такого явища атестаційний захід припиняється і робота вважається незадовільною.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (лікарняний, похорони, конференції, спортивні змагання тощо) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із адміністрацією ННІ). Пропущені без поважних причин заняття необхідно відпрацювати. Час, обсяг і зміст відпрацювання матеріалу пропущених занять визначає викладач заняття.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

основна

1. Білявський Г.О., Бутченко Л.І., Навроцький В.М. Основи екології. Теорія та практикум. Навч. посіб. К.: Лібра, 2002. 352 с.
2. Дерій С.І., Ллюха В.О. Основи екології. К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2000. 200 с.
3. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища. Навч. посіб. К.: Знання, 2002. 208 с.
4. Долгілевич М.Й., Вінничук М.М. Загальна екологія. Навч. посіб. Житомир: В-во Житомир. інж.-технол. ін-ту, 2000. 158 с.
5. Запольський А.К., Салюк А.І. Основи екології / За ред. К.М. Ситника. К.: Вища школа, 2001. 360 с.
6. Злобін Ю. А. Екологія. К.: Лібра, 1998. 250 с.
7. Кучерявий В. П. Екологія. Львів: Світ, 2000. 500 с.
8. Попович С. Ю. Основи екології та охорони природи. Конспект лекцій. К.: ЦП "Компринт", 2018. 170 с.

допоміжна спеціальна

9. Бровдій В.М., Гаца О.О. Екологічні проблеми України (проблеми ноогеніки). Навчальний посібник з екології / За ред. В.М. Бровдія. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2000. 111 с.
10. Клименко Л.П. Техноекологія. Одеса: Фонд Європринт, Сімферополь: В-во "Таврія", 2000. 542с.
11. Экология города / Под общ. ред. Ф.В. Стольберга. К.: Либра, 2000. 464 с.
12. Голубець М.А. Екосистемологія. Львів: Поллі, 2000. 315 с.
13. Гор Альберт "Земля у рівновазі. Екологія і людський дух". К.: Інтерсфера, 2001. 394 с.
14. Мольчак Я.О., Мартинюк О.В., Ільїн Л.В., Мисковець Я.І. Український словник-довідник з екології. Луцьк: Надстир'я, 2001. 420 с.

15. Мусієнко М.М., Серебряков В.В., Брайон А.В. Екологія. Охорона природи. Словник-довідник. К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. 550 с.

Інформаційні ресурси

16. Всеєвропейська екологічна мережа. веб-сайт. URL: <http://www.ecnc.nl/doc/lynx/>
17. Конвенція про Всесвітню спадщину. веб-сайт. URL: <http://whc.unesco.org/heritage.htm>
18. Міжнародний методичний посібник з проблем збереження особливо цінних лісів. веб-сайт. URL: www.proforest.org
19. Міжнародний фонд дикої природи (WWF Internacional) веб-сайт. URL: <http://www/panda.org/>
20. Міжнародний фонд дикої природи (WWF Internacional, Дунайсько-Карпатська програма) веб-сайт. URL: www.panda.org/dcpo
21. Науково-освітній центр збереження біорізноманіття Мінприроди України та НУ «Києво-Могилянська академія. веб-сайт. URL: <http://www.biodiv.org/default.shtml>».
22. Природоохоронне законодавство України. <http://www.rada.gov.ua/laws/>
23. Програма ЮНЕСКО «Людина і біосфера» щодо біосферних резерватів. веб-сайт. URL: <http://unesco.org/mab>.
24. Рамсарська конвенція. веб-сайт. URL: <http://ramsar.org/>